

Skriftlig redegørelse

Erhvervspolitisk redegørelse af 28/11 1995

(Redegørelse nr. R 5).

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

1. Indledning

Overgangen fra et industrisamfund til et viden- og informationssamfund vender i disse år op og ned på vilkårene i vore virksomheder. Derfor har regeringen set det som en af sine vigtigste opgaver at skabe en sammenhængende erhvervspolitik, en politik, der besvarer de udfordringer, som danske virksomheder vil møde i de kommende år.

Da regeringen trådte til i 1993, overtog vi en butik af mange små virksomhedsrettede tilskudsordninger, ordninger, der ikke byggede på nogen samlet strategi, men som forsøgte at løse alverdens erhvervsmæssige problemer ved at udbetale penge til virksomhederne.

Regeringens nye erhvervspolitik bygger på en klar og sammenhængende strategi, en strategi, der ikke hviler på løse formodninger, men på solide analyser af, hvad virksomhederne konkurrerer og overlever på. Disse analyser blev leveret i erhvervsredegørelserne 1993 og 1994.

Vi har i de knap tre år, der er gået, fået greb om udfordringerne for erhvervspolitikken. I dag ved vi, hvilke muligheder der ligger i informationsteknologien, og hvilke vanskeligheder der skal overvindes for at udnytte disse muligheder. Vi ved også, at globaliseringen bringer nye konkurrenter på banen, men også åbner nye markeder, at vi må satse på at udvikle de unikke danske kompetencer mod nye højder, hvis vi skal bevare vores velstand, og at de kortuddannede risikerer at blive taberne i viden- og informationssamfundet.

Det er blevet accepteret, at den generelle erhvervspolitik, der retter sig mod hele erhvervslivet på én gang, ikke længere er nok. Den viden, som virksomhederne konkurrerer på, er forskellig, alt efter om virksomhederne er store eller små og tilhører det ene eller det andet erhverv. Og erhvervene har brug for forskellige betingelser for at trives.

Derfor fører regeringen dialog med de otte ressourcemeråder, ikke for at udvælge fremtidens vindere, som nogle troede i starten, men for at sikre en erhvervspolitik, der er lige så mangfoldig som erhvervslivet selv. Erhvervs-

politikken kan ikke bygge på analyser alene. Den skal være forankret i den virkelighed, som virksomhederne oplever i alle dele af erhvervslivet. Dialog med virksomheder, brancheorganisationer og videninstitutioner er derfor også en del af strategien.

Med den nye strategi er det lykkedes at give erhvervspolitikken den bredde, den fortjener. Regeringen har for første gang løftet erhvervspolitikken op på et plan, der rækker ud over erhvervsministeriernes regler og bevillinger. Samordning er blevet et nøgleord i erhvervspolitikken. I dag spiller en lang række ministerier med i udformningen af erhvervspolitikken. Og med kommuner og amter foregår en tæt dialog, der sikrer koordination mellem de statslige og de regionale initiativer. De initiativer, som regeringen præsenterede i Erhvervsredegørelse 1995, spænder lige fra nye forskningscentre og bedre teknologisk service til miljøstyring og rammeaftaler med regionale organisationer.

Regeringen har dermed skabt en ny erhvervspolitisk dagsorden. Det er lykkedes at vende skuden, så erhvervspolitikken i dag handler om at skabe gode rammebetingelser og ikke om at forsørge virksomhederne ved hjælp af offentlige tilskudsordninger. Tilsvarende handler regionalpolitikken nu om at støtte regionerne i at udvikle gode, lokale rammebetingelser, der passer til netop deres erhvervsliv, og ikke om at gøre svage regioner afhængige af statsstøtte.

Erhvervsredegørelse 1995 præsenterer de foreløbige resultater af arbejdet: langt over hundrede initiativer, der skal styrke vores mulighed for at bevare og udvikle Danmark som et velfærdssamfund.

Men initiativerne i erhvervsredegørelsen er kun toppen af isbjerget. Den er regeringens forsøg på at sætte en dagsorden, der rækker langt videre end centraladministration og finanslov. Hvert år skal stat, amter og kommuner træffe mange flere beslutninger, end nogen redegørelse kan indeholde, hvis strategien skal blive til virkelighed. Det er beslutninger, der både vedrører initiativer til mange millioner kroner og mindre justeringer i love, lokal erhvervsservice, offentligt-privat samspil m.v.

I denne redegørelse til Folketinget uddybes nogle af de tanker om de kommende års erhvervspolitik, som regeringen lagde frem i Erhvervsredegørelse 1995. Der er tale om nogle nøgleindsatsområder, hvor vore analyser har vist, at der er et stort behov for nye initiativer. Men regeringens visioner om en sammenhængende erhvervspolitik rækker langt videre.

Det er vigtigt, at erhvervspolitikken når ud i alle brancher, og at den både tager hensyn til virksomheder og forbrugere. For at erhvervsstrategien kan omsættes i mange nye job, er det afgørende, at der overalt i samfundet er vilje til at realisere visionerne. Det gælder i ministerier, styrelser og organisationer, det gælder ude blandt de lokale myndigheder, arbejdsmarkedsnævn og uddannelsesinstitutioner, og det gælder ikke mindst i virksomhederne, som i sidste ende er dem, der skal drage nytte af den erhvervspolitiske strategi.

Erhvervspolitikken handler ikke alene om at skabe størst mulig vækst og beskæftigelse. Det er i høj grad vigtigt at diskutere, hvilken vækst og hvilke job vi ønsker i fremtiden. Ligesom miljøpolitikken skal udformes under hensyn til de erhvervmæssige konsekvenser, skal erhvervspolitikken også tilgodese målsætningerne om et bedre miljø.

Det arbejdsliv, der tegner sig i en moderne virksomhed, er på mange måder mere varieret og mere udfordrende end det arbejdsliv, der kendetegnede industrisamfundet. Og de nye teknikker bruger mindre energi og forurener mindre end gårsdagens maskiner. Derfor er regeringens indsats for at styrke rammerne for omstilling og fornyelse i virksomhederne også et bidrag til et bedre miljø og til en større velfærd.

Også uddannelses- og arbejdsmarkedspolitikken spiller en afgørende rolle for en sund erhvervsudvikling. I det videnbaserede samfund er medarbejdernes kvalifikationer af mindst lige så stor betydning som adgangen til den nyeste teknologi. Derfor skal kvaliteten af uddannelserne være i top. Og udbudet på erhvervs- og efteruddannelsesområdet må hele tiden tilpasses ændringer i virksomhedernes behov.

2. Hidtidige resultater

I årets erhvervsredegørelse kunne vi konstatere, at regeringen – sammen med virksomheder, organisationer og borgere – har været i fuld gang med at omsætte den erhvervspolitiske strategi til konkret, håndgribelig virkelighed for danske virksomheder. Overordnet er det lykkedes at skabe resultater på tre vigtige områder:

For det første er der blevet langt færre virksomhedsrettede tilskudsordninger, og de resterende ordninger er bedre koordineret og lettere at overskue for virksomhederne.

For det andet har regeringen bygget solide og konkurrencedygtige rammer op omkring virksomhederne i form af bedre uddannelser, mere forskning, en styrket teknologisk service, lettere adgang til kapital, bedre offentligt-privat samspil osv.

For det tredje er der ved at komme gang i servicesektoren. Opbygningen af et nyt erhverv inden for HjemmeService kan gøre livet lettere for mange børnefamilier og ældre mennesker og skabe arbejde til mange kortuddannede.

Tilskudsordninger

Tidligere var det reglen i erhvervspolitikken, at hver gang et nyt erhvervmæssigt problem blev erkendt, så blev der igangsat en ny tilskudsordning.

Det resulterede i et uoverskueligt system af mange forskellige ordninger uden indbyrdes koordination. Virksomhederne kunne bruge timer – eller måske dage – på at finde ud af, hvor det var muligt at opnå støtte til et nyt udviklingsprojekt.

Det er især på Erhvervsministeriets område, at regeringen er kommet langt med at nedlægge og sammenlægge tilskudsordninger. 26 ordninger er foreløbig blevet til 14. Og heraf vil kun 7 ordninger fortsætte efter 1996.

Når oprydningen er bragt til ende, vil der primært kun være to typer af ordninger tilbage: de, der udfylder huller, hvor markedet ikke fungerer godt nok, og de, der skal til for at matche eller supplere internationale ordninger. Et eksempel på det første er iværksætteres bearbejdning af nye innovative ideer, mens eksempler på det andet er medfinansiering af værftsstøtte (som dog er under afvikling) og EU-programmer.

For at give et overblik over de tilbageværende virksomhedsrettede tilskudsordninger – både i Erhvervsministeriet og i andre ministerier – har Erhvervsministeriet udgivet en pædagogisk og overskuelig miniguide, der giver en nem indgang til information om hver af ordningerne.

Det er regeringens politik, at VækstFonden i højere grad skal være det sted, hvor virksomhederne henvender sig, når de skal have risikodækket et udviklingsprojekt. Det gælder, uanset om der er tale om et højteknologisk projekt i en maskinvirksomhed eller et projekt, der skal styrke en lille servicevirksomheds evne til at anvende edb.

Derfor tog regeringen i 1995 initiativ til en revision af loven om VækstFonden. Nu kan også servicevirksomheder anvende fonden, og der kan ydes lån til interne kompetenceudviklingsprojekter.

Bedre rammebetingelser

Erhvervspolitikken skal ikke gribe ind i virksomhedernes egne dispositioner. Den skal tværtimod give virksomhederne det bedst mulige grundlag for selv at træffe langsigtede beslutninger.

Samtidig skal erhvervspolitikken omfatte alle erhvervsgræne. Før var der en tendens til kun at se på industri og landbrug, når nye initiativer blev bragt på bane. Et af resultaterne af regeringens arbejde er, at erhvervsservice, velfærdsservice, handel, turisme, transport og HjemmeService er kommet på den erhvervspolitiske dagsorden.

Regeringens indsats for at skabe bedre rammer omkring virksomhederne omfatter en bred vifte af initiativer.

Kernen i erhvervspolitikken er de mange generelle initiativer, som alle virksomheder kan få glæde af. Som eksempler herpå kan nævnes flere midler til teknologisk service, et nyt designcenter, bedre lederuddannelser, den ny telelov, en række nye forskningscentre, udviklingskontrakter og de nye udviklingsselskaber.

Men regeringens indsats rækker videre end de generelle initiativer. I tæt dialog med erhvervslivet er der taget mange skridt i retning af at skabe unikke rammebetingelser for hvert af de otte ressourceområder i Danmark, det vil sige de områder, hvor dansk erhvervsliv har specialiseret sig, og hvor det derfor er muligt at skabe rigtig mange nye arbejdspladser.

De følgende eksempler illustrerer mangfoldigheden.

På fødevarerområdet er der etableret et råvarekvalitetscenter. Inden for medico/sundhed er der afsat midler til forskning i klinisk farmakologi og til murstensløse forskningscentre. Bygge- og boligområdet er styrket gennem »Projekt Renovering« og »Projekt Hus«. Transporterhvervets rammer er forbedret via den nye godskørselslov og særlige midler til standardisering, og til skibsfarten er oprettet et særligt simulatorcenter.

Et af de områder, som regeringen gav særlig opmærksomhed i den seneste erhvervsredegø-

relse, var turismen. Ressourceområdeanalysen om turisme og fritid sendte et advarselssignal om, at hvis ikke sektoren satser mere målrettet på nye produkter og nye markeder, så vil fremtidens vækst i turismesektoren gå uden om Danmark. Med etableringen af »Turismens Udviklingscenter«, et 5-årigt program til dannelse af regionale udviklingsselskaber, og det ny program for landsdækkende netværkssamarbejder inden for turisme har regeringen tilvejebragt de rammer, der skal til for at skabe innovation i turismesektoren. Nu er det op til erhvervet at udnytte disse rammer.

I de kommende år vil regeringen forstærke indsatsen for at forbedre vilkårene for ressourceområderne. Etableringen af nye virksomheder og udvikling af nye kompetencer sker med udgangspunkt i eksisterende styrker og kompetencer. Ressourceområderne er de brede erhvervsområder, hvor dansk erhvervsliv har specialiseret sig, og det er derfor afgørende, at de tilbydes rammebetingelser, der er mindst lige så gode som deres vigtigste udenlandske konkurrenters.

Selv om regeringens erhvervspolitiske initiativer kun har virket i kort tid, kan der allerede nu tegnes et billede af initiativernes gennemslagskraft. På rigtig mange områder er der fra virksomhedernes side stor interesse for at tage del i nyorienteringen af erhvervspolitikken, på trods af, at virksomhederne i modsætning til tidligere selv må dække deres omkostninger herved.

Et eksempel herpå er centerkontrakterne, som regeringen indførte for at skabe en ny platform for samarbejde mellem virksomheder, forskningsinstitutioner og teknologiske serviceinstitutioner. De teknologiske serviceinstitutioner har i alt ansøgt om midler til centerkontrakter for et beløb, der er fire gange så højt som det, vi afsatte til formålet. Og der er i alle tilfælde tale om projekter, som de deltagende virksomheder ser store kommercielle muligheder i. Derfor har regeringen på finanslovforslaget for 1996 lagt op til en betydelig forhøjelse af bevillingen.

I starten af 1994 fik regeringen gennemført loven om udviklingsselskaber. Ideen var at bane vejen for en ny type af private virksomheder, der kunne tilføre små og mellemstore virksomheder såvel kapital som teknisk sparring i forbindelse med udviklingsprojekter. I dag har regeringen godkendt hele 12 udviklingsselskaber, og yderligere 4 har fået et betinget tilsagn om autorisation. De 12 godkendte selskaber er

alle specialiserede, da de jo skal opbygge ekspertise på de områder, hvor de investerer. Men tilsammen dækker de en bred del af erhvervslivet. Udviklingsselskaber har skudt kapital ind i så forskellige områder som informationsteknologi, bioteknologi, grønne produkter, kulturprojekter, plastvirksomheder og dagligvarer. I alt har selskaber skudt ca. 100 mio. kr. ind som ansvarlig kapital i danske vækstvirksomheder.

På investeringsfremmeområdet er vi også ved at se resultaterne af, at regeringen ved sin tiltrædelse valgte at styrke indsatsen for at markedsføre Danmark blandt udenlandske virksomheder. Resultatet af anstrengelserne har været omkring 80 individuelt tilrettelagte besøgsprogrammer for udenlandske virksomheder, og i næsten halvdelen af tilfældene kan vort sekretariat berette om succesager. Det vil sige, at virksomhederne enten har besluttet sig for at etablere produktion i Danmark eller har indgået konkrete samarbejdsaftaler med danske virksomheder.

Regeringen har også taget en række initiativer, der sigter mod at styrke det offentligt-private samspil. Målet hermed er at udnytte den viden, som offentlige institutioner besidder, i erhvervsmæssigt øjemed.

Regeringen indførte i 1994 udviklingskontrakter som et konkret instrument til at gøre den offentlige efterspørgsel mere kvalitetsbevidst, og ordningen tegner til at blive en succes. Således har ansøgningerne langt overstegit den afsatte pulje på tilsammen 147 mio. kr. i 1994 og 1995.

Det er især glædeligt at konstatere, at udviklingskontrakterne er blevet et springbræt for mange perspektivrige projekter inden for velfærdsservice. Bedre rengøring, fremtidige døgninstitutioner, nye koncepter for ældreservice og ressourcestyring på hospitalerne er blandt de projekter, der har fået midler fra puljen. Med en stigende efterspørgsel både nationalt og på eksportmarkederne er det utrolig vigtigt, at danske virksomheder inden for velfærdsservice kommer tidligt ud af starthullerne, når det drejer sig om nytænkning og innovation.

Men for at udvikle kvaliteten af sådanne ydelser er det helt afgørende, at der eksisterer præcise krav til ydelserne, som kan måles og kontrolleres. Derfor har regeringen samtidig taget initiativ til det ny Kvalitetsinstitut for Service-sektoren, der skal hjælpe virksomhederne med at udvikle og styre servicekvalitet.

Forbrugsservice

Erhvervspolitik handler ikke alene om at skabe bedre rammer for de videnbaserede virksomheder. Der ligger nemlig mange job gemt inden for forbrugsservice, hvis vi formår at få slået hul på den store latente efterspørgsel, som mange undersøgelser har påvist. HjemmeService-ordningen er regeringens største konkrete initiativ til udvikling af denne sektor.

Efter en træg start i 1994 er der for alvor kommet gang i vort forbrug af HjemmeService i 1995. Alene i årets 6 første måneder blev aktiviteten mere end fordoblet.

Op mod 200.000 danske husstande vil i år bruge HjemmeService. Næsten 4.000 virksomheder arbejder med HjemmeService, og der er skabt ca. 2.500 nye fuldtidsstillinger.

Den stærke vækst ser endda ud til at fortsætte. Ja, rent faktisk er HjemmeService-virksomhederne begyndt at oprette ventelister for forbrugere, som ønsker at få HjemmeService.

Med HjemmeService er det lykkedes regeringen at få slået to fluer med ét smæk:

De mange og travle børnefamilier får et tilbud om et pusterum fra de mere sure og pligtbetonede husholdningsopgaver i hjemmet, og de ældre får et godt supplement til den hjælp, de i øvrigt får fra den offentlige hjemmehjælp. Og vi skaber en række job for folk, som ikke har en kompetencegivende uddannelse bag sig, og der er vel at mærke tale om job, som har en vigtig funktion, ikke kun for dem, der kommer i arbejde, men for udviklingen af hele vort velfærdssamfund.

3. Vigtige temaer i folketingsåret 1995-96

Men vi skal videre. Udfordringerne til erhvervspolitikken vil tage til, og på flere områder er vi endnu langt fra målet.

I det kommende folketingsår vil regeringen fremlægge mange nye erhvervspolitiske initiativer. Alene i erhvervsredegørelsen blev der lagt 56 nye forslag på bordet.

Ingen vigtige områder vil blive glemt, men regeringen agter i det kommende år at give særlig opmærksomhed til fem områder, hvor der er behov for en kraftig indsats. Det drejer sig om begrænsninger af administrative byrder, iværksættelse, videnssystemet, eksportfremme og beskæftigelse for kortuddannede.

Administrative byrder

Det er en central erhvervspolitisk opgave at sikre, at der sker en reel lettelse af virksomhedernes administrative byrder. Det skal være lettere at etablere og drive virksomhed, og virksomhederne skal i højere grad kunne koncentrere sig om kerneopgaverne, dvs. udvikling, produktion og salg.

Papirarbejdet har i dag et omfang, så det ikke kun er et problem for virksomhederne; det er også et samfundsmæssigt problem.

Regeringens målsætning er at styrke iværksætterlysten i Danmark og væksten i de mindre virksomheder. Omfanget af de administrative byrder må ikke afholde nogen fra at vælge en tilværelse som selvstændig eller bremse udviklingen i de små virksomheder.

Virksomhederne afsætter betydelige ressourcer til at løse administrative opgaver, der er pålagt af det offentlige. Hovedindtrykket er, at det ikke så meget er de enkelte administrative opgaver, der er uoverkommelige; det er i højere grad den samlede mængde af regler og administrative rutiner, der gør de administrative byrder uoverskuelige.

Regeringen vil sætte ind på mange områder for at opnå et mere enkelt system og en bedre offentlig service, og der er behov for en indsats over en bred front: Reglerne skal forenkles. Myndighederne skal arbejde sammen om genbrug af oplysninger. Lettelse af de administrative byrder kræver vilje til omstilling hos både de offentlige myndigheder og virksomhederne. Det er også vigtigt at udnytte de muligheder, der ligger i informationsteknologien.

I juni 1995 forelå rapporten fra udvalget om lettelse af de administrative byrder i nye, små og mellemstore virksomheder. Udvalget bestod bl.a. af 3 »praktikere« fra mindre virksomheder. Rapporten indeholdt en lang række initiativer og konkrete forslag. Rapporten har været til høring i organisationer og virksomheder.

Regeringen har nu igangsat et opfølgingsarbejde, der med udgangspunkt i rapportens anbefalinger skal komme med løsningsforslag. I de kommende måneder og i foråret 1996 skal forslagene udmøntes i konkret handling.

Men indsatsen for at lette de administrative byrder kan ikke afsluttes en bestemt dato. Der er behov for en løbende indsats, og så længe der kommer nye forslag, vil regeringen holde dampen oppe under forenklingsarbejdet.

Regeringens indsats samles om følgende hovedpunkter:

- Færre og mere enkle regler og indberetninger. Eksempler på forenklingsforslag, der fremsættes i dette folketingsår, er anpartsselskabsloven og årsregnskabsloven, der bl.a. tilpasses de mindre virksomheders behov.
- Genbrug af indberettede oplysninger gennem øget koordination og samarbejde, f.eks. omkring indberetning af regnskabsoplysninger og etablering af et Centralt Virksomheds Register.
- Vurdering af administrative konsekvenser af nye lovforslag.
- Udvidet anvendelse af informationsteknologiske løsninger. Et udvalg vil se på en øget anvendelse af EDI-løsninger til indberetning af regnskabsoplysninger for selskaber.
- Forbedret service og information fra offentlige myndigheder gennem udbygning af hotlines og serviceskranker.

Iværksættere og små vækstvirksomheder

Også iværksætterområdet vil få en fremtrædende plads på listen over regeringsinitiativer i det ny folketingsår.

Desværre præges det danske samfund af en udbredt lønmodtagerkultur. Gennem opvæksten, i skolen og gennem det videre uddannelsesforløb rettes man ind mod et liv som lønmodtager, og den økonomiske usikkerhed ved at være iværksætter i et velfærdssamfund får mange til at fravælge denne mulighed.

Denne lønmodtagerkultur koster både arbejdspladser og velstand. Det er nemlig entreprenørernes produkter og kreativitet, der skaber grundlaget for omstilling og vækst i erhvervslivet.

Der er både i Erhvervsministeriet og i Undervisningsministeriet nedsat udvalg, der skal fremlægge ideer og forslag til en sammenhængende iværksætterpolitik.

Regeringen vil i løbet af vinteren fremlægge en handlingsplan for, hvordan vi gennem uddannelsessystemet kan gøre det mere attraktivt for unge at starte selv. Både skoler, gymnasier, erhvervsuddannelser og universiteter skal bidrage til, at egenskaber som initiativ, kreativitet og selvstændighed udvikles blandt eleverne, og der skal etableres nye tilbud om undervisning i drift af egen virksomhed og innovation.

Men iværksætterpolitikken rækker videre end uddannelse.

Regeringen vil arbejde for, at det bliver nemmere for iværksættere at opnå adgang til både ansvarlig kapital og fremmedkapital. Det bør i fremtiden ikke være mangel på finansieringsmuligheder, der bremser gennemførelsen af rentable og perspektivrige projekter. Samtidig har iværksætterne brug for teknisk sparring og rådgivning. Det er således vigtigt at sikre, at iværksætterne som et led i formidlingen af kapital kan tilbydes løbende markedsmæssig, økonomisk og teknisk rådgivning, så længe det pågældende projekt er inde i en udviklingsfase.

Regeringen vil også arbejde for, at de mange regionale aktører indgår i et tættere samspil om iværksætterpolitikken. Den offentligt finansierede rådgivning bør koordineres og varetages regionalt, så iværksætteren får en let indgang til rådgivning, information og sparring. De færreste iværksættere ved jo i begyndelsen, hvad det vil sige at drive egen virksomhed.

Iværksætterne rammes særlig hårdt af administrative byrder. Mange regler kræver lige meget papirarbejde at efterleve for en stor som for en lille virksomhed. Derfor går der i den lille virksomhed forholdsvis mere tid til at løse den slags opgaver, og iværksættere har i forvejen sjældent nogen erfaring med at varetage administrative opgaver.

Endvidere lægger regeringen vægt på, at der gives gode vilkår for de såkaldte innovative iværksættere. De innovative iværksættere er dem, der bidrager mest til fornyelsen i erhvervslivet ved at udvikle nye produkter, bedre og renere teknologier samt nye forretningskoncepter. Jo flere kreative mennesker vi kan få til at bryde ud som innovative iværksættere, desto bedre er dansk erhvervslivs muligheder for at konsolidere sig i det globale viden-samfund.

Vidensystemet

Årets erhvervsredegørelse slår fast, at uddannelse, forskning og teknologisk service bliver noget af det vigtigste i de kommende år. Virksomhederne må blive ved med at udvikle serviceydelser og produkter i særklasse, hvis de skal kunne tage en pris, der kan betale for velfærds-samfundet. Og udviklingen skal gå stadig hurtigere for at holde trit med dygtige virksomheder i udlandet. Innovation bliver et nøgleord.

Selv om det er virksomhederne selv, der skal vinde dét kapløb, er det langtfra ligegyldigt,

hvordan vi udvikler vidensystemet. Den uddannelse, virksomhedens medarbejdere har med i bagagen, har stor betydning for, hvilke ideer de får, og hvordan de samarbejder og tænker nyt. Det er også vigtigt, at virksomheden har adgang til teknologisk rådgivning, når ideerne skal føres ud i livet. Og uden en solid dansk forskning bliver hverken uddannelserne eller rådgivningen af den rigtige kvalitet.

Regeringen vil fortsætte bestræbelserne på at udvikle hele det offentlige vidensystem. Virksomhederne skal aldrig være i tvivl om, at kvaliteten er i orden, og at den forskning, rådgivning og undervisning, der bliver udbudt, er noget, de kan bruge til at udvikle deres produkter.

Regeringen har taget initiativ til, at der udarbejdes en samlet national forskningsstrategi. Ud over at kvaliteten af forskningen skal være i top, skal strategien forbedre samspillet mellem forskere i den offentlige og den private sektor. Vi skal satse langt mere på mødesteder i form af forskningscentre uden mure, som begge parter er med til at finansiere. Forskerstuderende og seniorforskere skal i langt højere grad have incitamenter til at veksle mellem privat og offentlig forskning. Og rammerne for samarbejdsprojekter skal være så enkle som overhovedet muligt.

Regeringen vil også bevilge flere penge til det teknologiske servicesystem, både til basismidler og til centerkontrakter. Og erhvervslivet skal have kvalitet for pengene. Institutterne vil mere end nogen sinde skulle holde fingeren på pulsen og rette deres ydelser mod virksomhedernes behov. Et nyt Råd for Teknologisk Service vil formulere de skærpede krav og sikre en fortsat udvikling af institutternes rådgivning. F.eks. vil der i fremtiden blive større behov for rådgivning om organisation, design og miljøspørgsmål.

Ingen kan beskyldte denne regering for at overse behovet for uddannelse. Med udspillet om voksen- og efteruddannelse lægger vi op til, at danskerne skal kunne uddanne sig livet igennem. Øget kvalitet og erhvervsmæssig relevans er afgørende. Derfor ønsker regeringen at gøre efteruddannelserne mere styret af efterspørgslen.

Uddannelse er også på dagsordenen i regeringens dialog med de forskellige ressourceområder. Flere erhverv, som står på spring for at komme ind i viden-samfundet, har et voksende behov for uddannelse. Det gælder f.eks. inden for transport, miljø/energi og hjælpemidler.

Adgang til markeder i udlandet

De analyser, regeringen har sat i værk, har vist, at der er behov for nytænkning inden for eksportpolitikken. De danske ordninger har i alt for mange år været nogle, der tog udgangspunkt i fortidens form for internationalisering.

I viden- og informationssamfundet er meget anderledes. Den mest omfattende nyskabelse er måske de globale virksomhedsstrategier. I dag er en stor del af produktionen organiseret i globale netværk. Transport og kommunikation gør det nemlig muligt for virksomhederne at arbejde over hele verden. Måske placeres produktionen i Polen, edb-afdelingen i Bombay, finansafdelingen i London, mens udvikling og design ligger tæt på videninstitutioner i Danmark.

Samtidig åbner der sig store nye markeder i f.eks. Kina, Indien og Latinamerika m.v., og nye konkurrenter fra disse lande puster os i nakken.

En af de største udfordringer bliver at tilpasse vort eksportfremme- og eksportfinansierings-system til denne udvikling. Også i det offentlige må vi til at tænke globalt.

Her står menuen ikke kun på traditionelt eksportarbejde. Den danske indsats skal dække bredt. Initiativer, der sikrer adgang til eksportfinansiering, skal suppleres med andre typer af initiativer, der retter sig mod de kompetencer, der er nødvendige for at begå sig i de globale netværk. Det drejer sig bl.a. om bedre ledelse, samarbejdsevner og teknisk viden.

De vilkår, den offentlige sektor stiller til rådighed for virksomhederne, skal være på højde med vilkårene i de lande, der er nået længst med globaliseringen. Derfor vil regeringen tage en række nye initiativer.

For det første vil vi iværksætte en gennemgribende reform af den statslige eksportfinansiering. Det skal være lettere for virksomhederne at overskue de danske ordninger for eksportkredit og eksportfinansiering, og systemet skal være mere brugervenligt. Samtidig vil regeringen lægge op til ændringer, der gør de danske ordninger mere konkurrencedygtige.

For det andet vil vi oprette en ny fond: NIC-fonden. Fonden skal understøtte danske virksomheders direkte investeringer i bl.a. Fjernøsten, Latinamerika og Mellemøsten.

For det tredje har regeringen foreslået et løft på eksportfremmeområdet. Initiativet gør det muligt at ansætte flere eksportstipendiater, og samtidig vil vi få råd til at hjælpe nye og mindre virksomheder, første gang de vælger at etablere sig i udlandet.

Beskæftigelse for kortuddannede

Vidensamfundet giver mange muligheder for større velstand og et mere udfordrende arbejdsliv. Men medaljen har også en bagside.

Der er nemlig en risiko for, at de, som står uden en kompetencegivende uddannelse – de kortuddannede – ikke kan varetage de stadig mere avancerede job, som i dag oprettes inden for industrien og i en række serviceerhverv.

Denne udfordring skal i størst muligt omfang imødekommes gennem uddannelse og opkvalificering. Det primære mål bør være, at så mange mennesker som muligt får mulighed for at tilegne sig de kvalifikationer, som er nødvendige for at begå sig i de videnbaserede virksomheder.

Flede uddannelsespladser og en fortsat fremgang i økonomien kan imidlertid kun løse en del af problemet. Vi kan ikke uddanne alle til at være biokemikere, designere og symbolanalytikere. Hvis vi ikke forbedrer rammerne for de erhverv, hvor kortuddannede stadig er en væsentlig del af arbejdsstyrken, så risikerer vi et vedvarende marginaliseringsproblem.

Servicesektoren spiller her en helt central rolle. Erfaringerne med HjemmeService viser, at der blandt forbrugerne er et reelt behov for en bred vifte af serviceydelser, og at det stadig er muligt at skabe nye, varige arbejdspladser for kortuddannede.

HjemmeService er kommet for at blive. Regeringen vil fremsætte lovforslag om, at ordningen gøres permanent.

Samtidig vil regeringen fremtidssikre ordningen ved at indføre et nyt administrativt system. Det skal lette sagsgangen og lukke mulighederne for, at virksomhederne kan misbruge ordningen.

Men udviklingen af HjemmeService drejer sig ikke kun om tilskud og administration. Erfaringerne viser, at der i dag ikke er tilstrækkeligt med incitamenter til at forbedre produktivitet og kvalitet blandt HjemmeService-virksomheder.

Regeringen arbejder derfor med at udvikle et frivilligt servicedeklarationssystem, som kan synliggøre ydelsernes indhold og kvalitet for forbrugerne, og der er etableret kurser for virksomhedsejere, medarbejdere og ledige, som ønsker at blive HjemmeService-medarbejdere.

HjemmeService kan dog ikke løse alle problemer for de kortuddannede. Der er behov for at rette øjnene mod andre områder, hvor kortuddannede også har mulighed for at få foden indenfor.

Et af disse områder kan være velfærdsservice. Vi skal nu til at overveje, hvordan vi kan bruge de gode erfaringer med bl.a. udviklingskontrakterne til at udvikle samspillet mellem offentlige institutioner og private virksomheder.

Endelig er der rundt omkring i virksomhederne en række mindre serviceopgaver, som i dag enten forsømmes eller udføres af medarbejdere, som er ansat til andre opgaver og derfor er overkvalificerede. Et mål bør være at få virksomhederne til at påtage sig et større socialt ansvar.

4. Afslutning

Regeringen har med sin erhvervspolitiske strategi skabt et godt udgangspunkt for erhvervs politikken i de kommende år. Vore analyser har vist, hvor der skal sættes ind, og med den igangværende dialog med virksomhederne har regeringen udviklet et redskab til at fastlægge indholdet af erhvervspolitikken, der er af uvurderlig betydning.

Vi står over for en erhvervspolitisk udfordring, der formentlig er større end nogen sinde før. Det hænger sammen med, at der med overgangen fra et industrisamfund til et samfund, der er baseret på viden og information, stilles fundamentalt anderledes krav til menneskelige ressourcer, teknisk viden og global udsigt.

Udfordringen er tosidet:

For det første skal vi skabe de bedst mulige rammer for, at virksomhederne inden for de forskellige ressourceområder m.v. kan vokse og skabe vækst og beskæftigelse.

For det andet skal vi sikre, at de mennesker, der mister deres job, kan finde arbejde i andre erhverv. Denne opgave var ikke så svær ved overgangen fra landbrugssamfundet til industrisamfundet, fordi mange job i industrien kunne udføres, uden at medarbejderne forinden havde erhvervet særlige kvalifikationer. I dag er situationen helt anderledes.

Der er behov for nøje at gennemtænke, hvordan vi gennem uddannelse og særlige initiativer, bl.a. i servicesektoren, kan sikre, at de kortuddannede ikke bliver vidensamfundets tabere.

De fremlagte initiativer i Erhvervsredegørelse 1995 bringer os et stort skridt længere i bestræbelserne på at besvare disse udfordringer. Men vi skal videre.

Regeringen ser frem til en konstruktiv dialog om denne redegørelse og de initiativer, der vil

blive fremlagt i løbet af det kommende folketingsår.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Niels Helveg Petersen (RV).

Formanden:

Hr. Niels Helveg Petersen har søgt om orlov i henhold til forretningsordenens § 41, stk. 3, litra d, jf. stk. 5, på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv. Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at der meddeles den pågældende orlov som ansøgt fra og med den 28. november 1995, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Eva Møller (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til et medlem af Folketinget og at indkalde stedfortræderen.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg gøre indstilling om, at stedfortræderen godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget.

Hr. Niels Helveg Petersen er valgt i Fyns Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Det Radikale Venstre i denne amtskreds, seminarielærer Dorit Myltoft.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde den 23. november 1995 behandlet denne sag, og jeg kan herefter afgive følgende indstilling:

Seminarielærer Dorit Myltoft godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med i dag, den 28. november 1995.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 124 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 20:

Forespørgsel til undervisningsministeren [om i uddannelsessystemet at indlægge incitamenter, der stimulerer de uddannelsessøgendes interesse for de naturvidenskabelige og tekniske fag ved de videregående uddannelser].

Af Hanne Severinsen (V) og Frank Dahlgaard (KF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 17/11 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 21:

Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren [om status for forberedelserne til EU's kommende regeringskonference].

Af Ove Fich (S), Elisabeth Arnold (RV) og Peter Duetoft (CD).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til finansministeren og indenrigsministeren [om, hvad regeringen vil foretage sig i anledning af, at udliciteringsarbejdet er gået i stå i den offentlige sektor].

Af Kim Behnke (FP), Lars Løkke Rasmussen (V) og Pernille Sams (KF).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 23:

Forespørgsel til statsministeren og indenrigsministeren [om hjemsendelse af herboende flygtninge fra det tidligere Jugoslavien].

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 22/11 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 6: Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af justitsministeren (Bjørn Westh).

(Fremsat 4/10 95. Første behandling 11/10 95. Betænkning 16/11 95. Anden behandling 21/11 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.